

երկրորդ ամիսներն քսանութական օրեր պիտի ունենան, իսկ երրորդ ամիսը երեսուսուն և հինգ օրեր:

Այս դրութեան առաւելութիւնն յայսմ կը կայանայ՝ որ ամէն եղանակաց աւիսներն իրարու նման կ'ըլլան, և շաբթուն օրերը համաձայնութեան եկած կ'ըլլան ամիսներու օրերուն հետ. այսինքն, աւիսմը՝ շաբթուն ինչ օրով որ կը սկսի ամէն ամիսներն ալ շաբթուն նոյն օրով պիտի սկսին. ուստի եղանակի մը առաջին և երկրորդ ամիսներն չորսական շաբաթէ բաղկացած պէտք են ըլլալ, իսկ երրորդ ամիսը հինգ շաբաթ պէտք է ունենայ: Ուրեմն այս կերպով ամիսներն և շաբաթներն իրարու պիտի յաջորդեն ամենակատարեալ կարգաւ:

Այս դրութեան դէմ առարկութիւնը և դժուարութիւնը որ պիտի յարուցուին՝ կը ծագին մի միայն ամապճարներու խնդրոյ կարգադրութենէ, վասն զի ամիս մը որ 28 օրէ բաղկացած է, և ուրիշ մը 30 օրէ, ինչպէս պէտք են կատարել վճարումները: Այս առերևոյթ դժուարութիւնը կը վերնայ, եթէ փոխանակ ամապճար հաշուելու թոշակներն, շաբաթավճար դաշնադրութիւն ըլլուի, այսինքն այսչափ ինչ շաբաթ աշխատութեան համար այնքան շաբաթական վարձք պէտք է առնու, և որովհետեւ տարւոյն 12 ամիսներն կը համապատասխանեն 52 շաբաթներու՝ բաւական է որ շաբաթական վճարումն հաստատուի, ամենայն ինչ կանոնաւոր կ'ընթանայ:

Այս նոր դրութեան մէջ տարին պիտի բաղկանայ 52 շաբաթներէ, բայց նահանջ տարին կամ լրացուցիչ տարին պիտի ունենայ 53 շաբաթ: Այս մէկ լրացուցիչ շաբաթն ո՞ր պէտք է մտնել, որպէս զի տարւոյն շրջանին մէջ շփոթութիւն տեղի չունենայ ո՞չ տոնական օրերու և ոչ քաղաքական կարգադրութեանց: Այս ալ կ'առաջարկեմ նահանջ տարւոյն մէջ աւելցուել լրացուցիչ շաբաթն երկրորդ եռամսոյն աստիճանով վերջ, այն է չորրորդ ամիսն լրանալուն անմիջապէս կցել այս

լրացուցիչ շաբաթն, և ապա հինգերորդ ամիսն սկսիլ և շարունակել: Իսկ թէ քանի՞ տարին անգամ մը նահանջ ընելու է, այս կախումն ունի քաղաքական և արեւադարձային տարիներուն համաձայնութենէն:

Հ. ԽՈՐԷՆ Ս.

ԿԻՒԼԿԻՈՅ ԱՐԳԱՒԱՆԳՈՒԹԻՒՆԸ

Փոլէճիոյ Ռոմանոյի Հանդիսից սրահին մէջ, ի ներկայութեան ընտիր և բազմաթիւ ունկնդիրներու, ճառ մը խօսեցաւ մեծարգոյ տղթ. Ճուզէբթէ Քարրա՝ Ատանայի վիլայէթին — հին կիլիկիոյ — վրայ: Ինչ որ ըրած էր Հնդկաստանի, Աւստրալիոյ և Նոր Զելանդիոյ նկատմամբ, նոյնը կատարեց ի Փոքր Ասիա և Սուրիա՝ անցեալ տարի հոն ուղևորելով, այն երկիրներն ու ազգաբնակչութիւններն ուսումնասիրելու համար:

Բանաստեղծեան մէջ, — խնամքով և սքանչելի պատկերարձակներով (բրոժէքսիտներով) պատրաստուած, — բանասէսը ցուցուց այս գաւառին՝ Եգիպտոսի նախանձորդին, զարմանալի արգանքաւորութիւնը, իր զանազանութիւնները պարտաւորեց ըլլալով Սիհուն և Ծիհան, — հիներու Քսարոս և Պրամոսը — գետերով սկսած նաւարկութիւններով, և իր լեռանց մէջ ծածկելով անբաւ հանքերու գանձեր, դեռ քիչ ճանչցուած և գէշ բանեցուած: Հանդիսականաց զիմացէն անցան իրենց արեւելեան եզական գեղեցկութեամբ, Ատանա մայրաքաղաքը, Տարսոն՝ Պոզոս Առաքելոյն հայրենիքը, Միջբին՝ գաւառին ամենէն բանինչ նաւահանգիստը: Հետաքրքրական լուսապատկերներն էին բամբակի հունձքիներն — որ գաւառին զլխաւոր արտադրութիւնն է և կարծես երկրին պտղաբերութեան իբր ապացոյց կ'աճի առանց սերմին մասնաւոր ընտրու-

Թեան մը և առանց ոռոգման: — Ասոր մշակութիւնը ամեն տարի Ատանա կը քաշէ հազարաւոր գործաւոր ընտանիքներ կեդեման և հունձքին համար:

Ճառախօսը յետ խօսելու Պաղտատի երկաթուղոյ պատճառաւ խալաքան նուազամ գաղութին վրայ, կը վերջացնէ բանախօսութիւնը գոյնզգոյն խօսքերով և պատկերներով ներկայացնելով այն ցեղերու խառնուրդներն որ բերրի զաւառը կը շնչնեն:

Առհասարակ բոլոր բազմականաց ծափահարութեանց արժանացաւ սոյն ճառախօսութիւնը, այնպէս որ յետոյ պատշաճ տեսուեցաւ նոյնը կրկնել նաև Միւլանոյ քաղաքին մէջ: Կը յաղթենք որ նման ընթերցումներ մեր երկիրը լաւագոյն կերպով ծանօթացնեն բոլոր Եւրոպոյ:

Հ. Վ. Խ.

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՆՇՈՒՐՔ

Ա Բ Ի Ա Ն Ո Ս

(Տես էջ 104)

Արքիանոս կը շարունակէ Պոմպէոսի և Միհրդատայ փոփոխ բաղդերը նկարագրել յաջորդ գլուխներու մէջ: Պաշարուած ի սուվոյ, անօքնական, դաւաճանուած իրեններէն և յարգուած նաև իր թշնամիներէն, Միհրդատ նորանոր գաղափարներով յորդորուած կը դիմէ զանազան երկիրներ անալընկալ արագութեամբ նոր դաշնակցութիւններ կազմելու, նոր զօրագունդեր հաւաքելու: «Ո՛ր թէ սովորական փախստականի մը պէս կը շրջէ՝ կ'ըսէ Արքիանոս այս երթեկները նկարագրելով, և ոչ ալ անալթան ու նկնախոհ գաղափարով», այլ ընդհակառակն իր յանդուգն գիտումն է վերստին առնուլ Պոսփորի թագաւորութիւնն իր ապերախտ Մակար որդւոյն ձեռքէն և գրաւելով նեղ ծովանցքը, կտրել Պոմպէոսեան բանակի ցամաքային յարաբերութիւնը Հը-

ռովմայ հետ և բոլորովին ջախջախել անոր լեզէոնները: Բայց բաղդը չի զուգընթանար իրեն քաղութեան և արիւնթեան. անխոհեմ և անարդարանալի յուզում մը պահակապան գինուորաց, իր բանակին կորստեան պատճառ կ'ըլլայ:

Միհրդատ կը բանայ իր Սինորիկա գրեհեակին գանձերը և առատ ոռճիկ կը բաշխէ վարձաւոր գունդերու և միամեայ թղչակ կը հատուցանէ անոնց կանխաւ: Պլուտարքոս այս Սինորիկա գրեհակը կը ճանչնայ Խնորա անուամբ, և գիտէ որ հոն կը պահուէին թագաւորին հարստութիւնը և ամէնէն աւելի թանկագին իրերը: Հոնից, կ'ըսէ, առաւ Միհրդատ մեծագին հանդերձներ և քաշիսց բոլոր անոնց որ փախստեան միջոց ընկերացած էին իրեն. և առաւ նաև իւր բարեկամներ իւրաքանչիւր մէկին մահացու թոյն մը, որպէս զի հետեւին իրեն միշտ և վերստինգի պահուն գործածեն զայն՝ եթէ կ'ուզեն, թշնամեաց ձեռքն ողջամբ չիյնալու համար:

Հոս կ'արժէ յիշատակել նաև պատուով արքունի հարճերէն մին, Իքսիբարացի առաւելու, որ միշտ և ամէն բանի մէջ այրաւ կան արիւնթիւն և յանդգնութիւն ցուցուց, և ամենուրեք ընկերացաւ իւր տիրոջ, Ժրպտեալ պարսիկ մարդու զգեստաւորութեամբ և ձիաւոր, շյոգնեցաւ չթուլցաւ բնաւ երկար արշաւներէ և չյետնեցաւ թագաւորին ետեւէն հասնելէ, ամէն խնամք տանելով աւոր անձին և ձիուն, փախստեան միջոց, մինչև որ վերոյիշեալ գրեհակը հասան:

Այս նկարագրութեանց միջոց է որ Արքիանոս Վրաց ծագման նկատմամբ կը յիշատակէ կարծեաց զանազանութիւն մը իւր ժամանակի գիտնոց մէջ, որոնցմէ աւելի բաղդաւոր չեն երեւր մեր ժամանակի գիտնականք ալ: Կ'ըսէ. «Կան ոմանք որ Ասիոյ Իբերիացիները նախահայրեր կը համարին եւրոպական Իբերիացոց, կան ոմանք ալ որ ասոնցմէ սերած կը համարին առաջինները. բայց կան ոմանք ալ որ բոլորովին պատահական կը համարին անուններու նոյնաձայնութիւնը, որովհետև այլուստ բնաւ չեն նմանիր իրարու ո՛չ բարքերով և տաւրազութ, և ո՛չ ալ լեզուաւ»: